

TIEDOTE 17.4.2019

Yhdenvertaisuusvaltuutettu: Vammaisurheilijoiden yhdenvertaisuutta on edistettävä

Syksyllä 2018 Twitteristä lähti liikkeelle keskustelu parayleisurheilun EM-kilpailuihin 2018 urheilijoille asetetuista omavastuuosuuksista. Asiasta olleiden tietojen ja sitä koskeneiden yhteydenoton pohjalta yhdenvertaisuusvaltuutettu Kirsi Pimiä päätti ottaa asian käsiteltäväksi.

Valtuutetun näkemyksen mukaan parayleisurheilun 2018 EM-kilpailuihin urheilijoille asetetut omavastuuosuudet olivat ongelmallisia yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Yhdenvertaisuuslain syrjintäkiellon rikkomisen kannalta asia ei kuitenkaan ole yksiselitteinen.

Valtuutettu ei ole arvioinut omavastuuosuuksien maksatuksen osalta yhdenvertaisuuslain mukaisen syrjintäolettaman täyttymistä eli onko syrjintää tapahtunut. Toimivaltuuksiensa puitteissa yhdenvertaisuusvaltuutettu on katsonut, että tarkoituksenmukaisin toimintatapa tässä kysymyksessä on edistää vammaisurheilijoiden yhdenvertaisuutta. Kokonaiskuvan saamiseksi ja asian selvittämiseksi valtuutettu järjesti yhteistyötapaamisia Suomen urheiluliiton, opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön ja Kuntaliiton kanssa.

Ministeriöitä ja kuntia julkisen vallan käyttäjinä velvoittaa YK:n vammaissopimuksen (CRPD) 30 artikla sekä yhdenvertaisuuslain mukainen velvoite edistää yhdenvertaisuuden toteutumista. Ministeriöiden tulee arvioida, palvelevatko olemassa olevat rahoitusmekanismit riittävällä tavalla vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden toteutumista urheilussa.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu suosittelee, että:

1. Suomen urheiluliitto luopuu vammaisurheilijoiden omavastuuosuuksista ainakin EM- ja MM-kilpailujen osalta.
2. Opetus- ja kulttuuriministeriö selvittää urheilija-apurahakokonaisuuden käytettävyyttä vammaishuippu-urheilijoiden avustamiskulujen kattamiseen.
3. Opetus- ja kulttuuriministeriö kehittää YK:n vammaissopimuksen velvoitteet huomioiden urheilijoiden ja urheiluliittojen rahoitusjärjestelmää siten, että se entistä vahvemmin tukee vammaisurheilijoiden yhdenvertaisuuden toteutumista.
4. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö arvioi vammaispalvelulain uudistuksessa urheilun asemaa liittyen avustaja- ja kuljetuspalveluihin. Ainakin apurahaa saavien huippu-urheilijoiden kohdalla urheilu tulee rinnastaa työntekoon.
5. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö ohjeistaa kuntia THL:n vammaispalvelujen käsikirjassa siitä, että vammaisen henkilö voi tarvita henkilökohtaista apua vammaispalvelulain tarkoittamalla tavalla urheilukilpailuihin osallistuessaan siitä riippumatta, järjestetäänkö kilpailut Suomessa vai ulkomailla.

Asian käsittely ja annettavat suositukset liittyvät vammaisurheilijoiden asemaan. Julkisessa keskustelussa on noussut esiin myös nuorten urheilijoiden asema. Vammaisurheilijoiden tilanteesta erityisen tekee nimenomaisesti vammaisten henkilöiden asemaa koskeva YK:n yleissopimus ja sen velvoittavuus valtion ja kuntien osalta.

Selvityksestä tehty muistio on luettavissa kokonaisuudessa täältä (LINKKI).

Lisätietoa ja haastattelupyynnöt:

Maria Swanljung, tiedottaja. puh: 0295 666 813 tai s-posti: viestinta.yvv@oikeus.fi

Yhdenvertaisuusvaltuutettu edistää yhdenvertaisuutta ja puuttuu syrjintään. Valtuutettu on itsenäinen ja riippumaton viranomainen.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun puoleen voi käännyä, jos on kokenut tai havainnut syrjintää iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Valtuutetun tehtäviin kuuluu myös syrjinnän vaarassa olevien ryhmien, kuten ulkomaalaisten oikeuksien ja aseman edistäminen. Tämän lisäksi valtuutettu valvoo ulkomaalaisten maasta poistamista ja toimii kansallisena ihmiskaupparaportoijana.

Käytännössä yhdenvertaisuusvaltuutetun työ on esimerkiksi neuvontaa, yksittäisten tapausten selvittämistä, sovinnon edistämistä, kouluttamista, tiedon keräämistä, lainsäädäntöön ja viranomaisten käytäntöihin vaikuttamista sekä oikeudellista avustamista. Valtuutetun tehtävät ja oikeudet on kirjattu yhdenvertaisuuslakiin ja lakiin yhdenvertaisuusvaltuutetusta.

Sukupuoleen tai sukupuoli-identiteettiin liittyvää syrjintää käsittelee tasa-arvovaltuutettu.